

Žisková zpráva k výstavě

TRAFO
GALLERY

Jaroslav Róna: Průzkumník

1. května – 16. června 2024

Kurátor: Barbora Půtová

Trafo Gallery srdečně zve na výstavu obrazů a soch Jaroslava Róny (*1957) s názvem Průzkumník, která reprezentuje převážně aktuální dílo malíře a sochaře, jež rozvíjí základní tvarosloví, motivy a tvůrčí koncepty jeho charakteristického a velmi dobře rozpoznatelného uměleckého výrazu a rukopisu. Vernisáž proběhne v úterý 30. 4. od 19:00 hod. v Trafo Gallery. Kurátorkou výstavy je Barbora Půtová. Více informací najdete na trafogallery.cz.

Název výstavy Průzkumník odkazuje na sondu, objevování a konečně také odhalení poslední tvorby, v níž se projevují vzájemné vnitřní spojitosti, aktualizace a přehodnocení vybraných tematických celků a oblastí. V této souvislosti se nabízí citát francouzského historika Jacquese Le Goffa: „Ručitelem je minulost a díla minulosti mají postavení autority.“ Vyjádření je v interpretaci Rónova díla dvojnásobné. V první rovině odkazuje na všeobecně známé symboly, náměty a osobnosti v dějinách výtvarného umění a v rovině druhé na osobní přístup a kontinuitu díla konkrétního tvůrce, v tomto případě Jaroslava Róny. Jeho umělecký projev reflektuje dějiny a vývoj výtvarného umění včetně autorit, malířů a sochařů, jimiž se inspiruje a nechává je na sebe působit. Zároveň za uplynulé tři dekády získal natolik suverénní výraz a postavení na uměleckém poli, že analogicky vstupuje do dialogu s vlastními díly a navazuje na témata otevřená v minulosti, vnímá je však z odlišné perspektivy, v jiném kontextu a v závislosti na dané zkušenosti a momentálním stavu. Na vystavených obrazech Róna v mnoha variacích rozpracovává válečné konflikty a jejich důsledky, zpodobení ukřižovaného Krista, nové pojetí zátiší vanitas anebo odlišné představy, perspektivy a hodnoty západního a mimoevropského domorodého světa.

„Pravděpodobně zpracovávat téma války a válečného konfliktu moc smysl nemá – pokud člověk není zrovna Otto Dix a nebyl jako kulometčík v první linii v zákopu. Na světě je hrůzy i bez těch mých obrazů dost. Ale na druhé straně umělecká tvorba si ta témata sama vynucuje, jak jsem již dříve řekl. Navíc maluji spíše tísnivou atmosféru opuštěných měst a varování před apokalypsou, než bych se malířsky vyžíval v utrpení lidí. Nakonec musím objektivně konstatovat, že válečná témata patří ke klasickým malířským námětům, jež zpracovávali umělci od Egypta a Babylonu, přes antiku, středověk, renesanci, baroko až do novověku. Doslova miluji monumentální obraz Bitva u San Romana od Paola Ucella, která se skládá ze tří panelů, dnes umístěných v muzeích v National Gallery v Londýně, v Musée du Louvre v Paříži a v Galleria degli Uffizi ve Florencii.“ Dodává autor k motivům jeho tvorby.

Expresivní výrazovostí a naturalismem Róna předává závazné poselství a společenskou kritiku, konstatuje palčivý stav a problémy společnosti a apeluje na závažnost a následky implicitního nebezpečí. Zdánlivě neslučitelné protiklady se v jeho díle doplňují a posilují – prvek hrozby a naléhavosti námětové a kompoziční výstavby vstupuje do kontrastu s poetikou barevného ztvárnění. K tomu používá ikonografický rejstřík vyzývající k zastavení anebo přímé reakci. V obrazech se objevuje nejstarší a nejbohatěji rozvinuté téma křesťanské ikonografie např. ukřižování Krista. Na smrt v podobě Krista na kříži

následuje volné zpracování zátiší *vanitas*, jímž Róna upozorňuje nejenom na konečnou povahu života, vědomí smrti a zániku, ale i na úlohu a význam hodnot ve společnosti. Návrat k ideálu člověka je zakotven v postavě rytíře ve zbroji jako obrazu vzoru, který třímá v jedné ruce meč na znamení obrany a boje proti nepřátelské invazi, negativním nebo nežádoucím vlivům. Na Rónových plátnech slibují věrnost a oddanost rytíři řídící se kodexem rytířských ctností. Róna připomíná ztrátu společné perspektivy a židovsko-křesťanské víry i tradice. K erozi západního kulturního okruhu přispívají války, odlišnost kultur a náboženství, roztříštěnost a kolize zájmů. V původních hodnotách, tradicích a zvycích se nacházelo ukotvení, dědictví a poznání života našich předků.

„Je pravda, že ve světě *vanitas* nelze bez újmy na zdraví pobývat pořád, takže hledám formy úniku z temných bažin a pokusil jsem se o to i v obraze *Pohádkové město*, kterým posílám pozdrav svému dalšímu oblíbenci Paulu Kleeovi. Snad bude mít radost. Podobně pohádková atmosféra se mi podařila vystihnout již dříve v obraze *Posvátný háj* nebo v obrazech z poslední doby *Menhir* a *Bůh severních indiánů*. Doufám, že to bude delší linie poněkud odlehčenějších plátén. Podkladem pro tyto obrazy jsou intuitivní kresby, které kreslím černobíle do malého notesu, jež mám stále v kapse na cestách, a v nichž vycházím z rozmanitých vnějších a vnitřních impulsů.“ Zmiňuje umělec k další inspiraci pro jeho díla.

Róna v posledních obrazech připomíná autentické materiální a duchovní projevy příslušníků mimoevropských domorodých etnických skupin. Motivuje ho deziluze vůči západní civilizaci a známému světu, který nahrazuje vize krajiny a města. Příklon k mýtům, fantastickému a magickému světu je odezvou na strach, utrpení, beznaděj, nejistotu a nesvobodu. Není to krajina, na kterou jsme zvyklí. Je to prostor zaplněný nepředvídatelnými formami, krystalickými strukturami, průniky ploch, solitéry působícími jako samostatné plastiky a postavy, stroje nebo stavby. Podoba města je světem za hranicí, vyjádřením návratu k jádru lidství, sestupu v čase na počátek a obnovy řádu domova – známého řádu světa.

Děkujeme partnerům Trafo Gallery a výstavy: Magistrát hlavního města Prahy, Canadian Medical, Skupina ČEZ, Hospodářské noviny, Seznam.cz, Dopravní podnik hlavního města Prahy, Art District 7, Radio Color, Radio 1, Wine4You a MOS7 Nápoje / Beverages s.r.o.

Kontakt pro návštěvy a média: Blanka Čermáková, trafogallery@trafogallery.cz, 739 517 758, Lucie Kropáčová, lucie@trafogallery.cz, 773 520 675

Trafo Gallery, Hala 14, Pražská tržnice, Bubenské nábřeží 306/13, Praha 7, tram 1, 12, 14, 25, metro Vltavská (300 m), otevřeno Út–Ne 15–19 h, So 10–19 h, www.trafogallery.cz, IG: [trafo_gallery](#), FB: [trafogalerie](#)